

تنظیم جیره جوجه‌های گوشتی در فاصله ۳ تا ۶ هفتگی با استفاده از برنامه‌ریزی خطی فازی متقارن

جواد اقدس طینت^۱ و سیدابوالقاسم مرتضوی^۲

دانشگاه تربیت مدرس - دانشکده کشاورزی - گروه اقتصاد کشاورزی
javadaqdasi@yahoo.com

چکیده

باتوجه به اهمیت نسبی هزینه خوراک در کل هزینه های تولید دام که تا ۷۰ درصد کل هزینه ها نیز می رسد استفاده از جیره های حداقل قیمت و کاهش هر چه بیشتر در هزینه خوراک ضروری می باشد. یکی از محدودیت های برنامه ریزی خطی برای تنظیم جیره، معین و قطعی در نظر گرفتن اعداد سمت راست محدودیت ها می باشد. نیازها و محدودیت های غذایی دام ها بر اساس آزمایشات تجربی متعدد مشخص می شوند و چون نتایج این آزمایشات دقیقاً یکسان نیست برای نیازها و محدودیت ها به جای اعداد قطعی با بازه هایی فازی روبرو می باشیم. میانگین گیری هر چند که می تواند دارای کاربرد باشد اما نمی تواند تمام اطلاعات مربوط یک بازه را بازگو کند؛ در واقع میانگین گیری مقداری از اطلاعات را به طور ناخواسته حذف می کند. با استفاده از برنامه ریزی خطی فازی متقارن می توان اعداد سمت راست محدودیت ها را به صورت فازی در نظر گرفت. در این تحقیق از برنامه ریزی خطی فازی متقارن برای تنظیم جیره جوجه های گوشتی در فاصله ۳ تا ۶ هفتگی استفاده شده است و نتایج آن را با نتایج مدل برنامه ریزی خطی ساده مقایسه شده است. قیمت جیره قاطع ۱۸۳ تومان تعیین شده است که در مقایسه با قیمت دان در زمان مورد بررسی در حدود ۴۰ تومان در هر کیلو گرم کمتر است. همچنین نشان داده شده است که چگونه با استفاده از محدودیت های فازی علاوه بر انطباق بیشتر با جهان واقع می توان هزینه یک کیلو از جیره را تا ۱۷۴ تومان کاهش داد که نسبت به حالت قاطع ۵ درصد کاهش بیشتر در هزینه ها را به دنبال دارد.

کلمات کلیدی: جیره نویسی - جیره نویسی فازی - برنامه ریزی خطی - برنامه ریزی خطی فازی متقارن

مقدمه

در سبب هزینه تولید انواع دام و طیور هزینه خوراک مهمترین بخش از هزینه ها را به خود اختصاص می دهد به گونه ای که برای مرغ گوشتی ۶۵ تا ۷۰ درصد هزینه های تولید، هزینه خوراک است به همین جهت به حداقل رساندن هزینه های خوراک و استفاده از جیره های حداقل قیمت ضروری است. برای تنظیم جیره های غذایی رعایت سه نکته مهم ضروری است، اولاً شخص باید از مواد مغذی مورد نیاز حیوانی که از این جیره تغذیه خواهد کرد آگاهی داشته باشد تا از این راه مشخص کند کدام مواد مغذی باید توسط جیره تأمین شوند. ثانیاً با توجه به اینکه این مواد مغذی با مصرف مواد خوراکی مختلفی تأمین خواهند شد آگاهی داشتن از مقدار مواد مغذی موجود

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته اقتصاد کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

۲- استادیار گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

در مواد خوراکی نیز ضروری است. پس از طی مراحل فوق نوبت به نوشتن جیره‌ای با حداقل قیمت می‌رسد که مستلزم آگاهی از قیمت مواد خوراکی موجود در بازار است.

تنظیم جیره به روش حداقل قیمت یک مسأله برنامه‌ریزی خطی است که هدفش پیدا کردن ارزان‌ترین ترکیب غذایی است که نیازهای غذایی روزانه دام را تأمین می‌کند، مسأله به شکل یک مسأله برنامه‌ریزی خطی فرمول‌بندی می‌شود به گونه‌ای که تابع هدف مینیمم کردن هزینه است به شرط برآورده شدن نیازهای غذایی به عنوان محدودیت‌ها.

یکی از محدودیت‌های برنامه‌ریزی خطی برای تنظیم جیره قطعی در نظر گرفتن اعداد سمت راست محدودیت‌ها می‌باشد. نیازها و محدودیت‌های غذایی دام‌ها بر اساس آزمایشات تجربی متعدد مشخص می‌شوند و چون نتایج این آزمایشات دقیقاً یکسان نیست نمی‌توان برای این نیازها و محدودیت‌ها از اعداد قطعی استفاده کرد. اصولاً در آزمایشات تجربی تخمین‌ها نقطه‌ای نیستند و به صورت بازه‌ای و یا همراه با درصد اطمینان و خطا بیان می‌شوند لذا باید در مدل LP تعدیلاتی صورت داد تا بتوان با این نوع اعداد محاسبات لازم را انجام داد. عدد میانگین نمی‌تواند تمام اطلاعات مربوط به یک بازه را بازگو کند در حالی که استفاده از بازه‌ها اطلاعات بیشتری را به مدل‌های ریاضی منتقل می‌کند و اگر توابع عضویت مربوط به این بازه‌ها در اختیار باشند انتقال اطلاعات به بهترین نحو ممکن صورت خواهد پذیرفت.

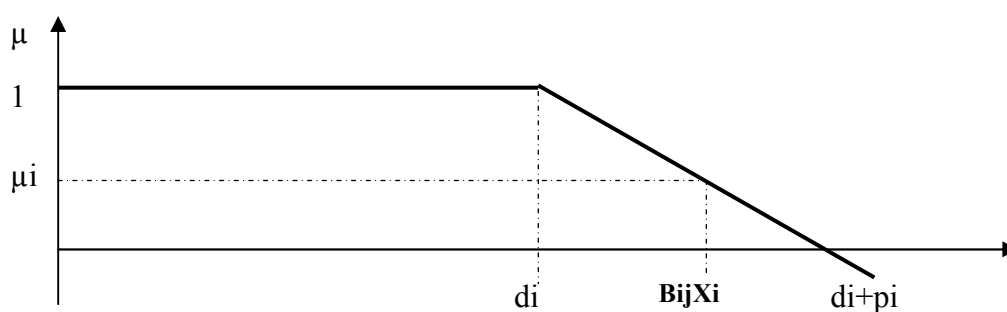
مدل برنامه‌ریزی خطی فازی متقارن

با استفاده از برنامه‌ریزی خطی فازی متقارن می‌توان اعداد سمت راست محدودیت‌ها را به صورت فازی در نظر گرفت. در برنامه‌ریزی خطی فازی متقارن فرض می‌شود که تصمیم‌گیرنده قصد ندارد تابع هدف مدل LP را ماکزیمم یا مینیمم کند بلکه قصد دارد به صورت فازی به سطحی دلخواه از آن برسد؛ به این ترتیب تفاوت بین تابع هدف و محدودیت‌ها از بین می‌رود و تابع هدف اولیه خود به صورت یک محدودیت وارد مدل خواهد شد که در واقع نوعی تقارن بین هدف و محدودیت‌ها خواهد بود.

مدل برنامه‌ریزی خطی فازی متقارن با استفاده از روش تبدیل (λ) به مدلی ساده تبدیل می‌شود که به روش سیمپلکس قابل حل است. اگر محدودیت کوچک‌تر مساوی فازی

$$B_{ij}X_j \leq (d_i, d_i + \pi_i) \quad (1)$$

را در نظر بگیریم و اگر میزان اقناع این محدودیت را با μ نشان دهیم آنگاه نمودار اقناع این محدودیت به شکل ذیل خواهد بود:

نمودار شماره ۱ - اقناع محدودیت کوچکتر مساوی فازی

در این نمودار d_i نقطه شروع اقلان محدودیت λ و π_i انحراف مجاز از این محدودیت می باشد؛ $B_{ij}X_j$ فرمول ریاضی مربوط به محدودیت λ است و مقدار محدودیت λ را بر حسب جواب X نشان می دهد. همانگونه که در شکل مشاهده می شود اگر مقدار محدودیت $(B_{ij}X_j)$ کوچکتر از d_i باشد درجه اقلان محدودیت کامل و برابر یک خواهد بود. همچنین اگر مقدار محدودیت $(B_{ij}X_j)$ بیشتر از $d_i + \pi_i$ باشد درجه اقلان محدودیت در مدل برابر صفر خواهد بود. بین این دو مقدار درجه اقلان نیز بین صفر و یک خواهد بود و مقدار آن را از روی تشابه مثلث های رسم شده در نمودار می توان به دست آورد. بنا بر این داریم:

$$\mu_i = \begin{cases} B_{ij} X_j \leq d_i \\ [(d_i + \pi_i) - B_{ij} X_j] / \pi_i & d_i \leq B_{ij} X_j \leq d_i + \pi_i \\ 0 & d_i + \pi_i \leq B_{ij} X_j \end{cases} \quad (2)$$

همانگونه که مشاهده می شود μ_i سه حالت می تواند داشته باشد اما مقدار آن همواره بین صفر و یک خواهد بود. مقدار $[(d_i + \pi_i) - B_{ij} X_j] / \pi_i$ را می توان با λ_i نشان داد به طوری که: (با این فرض که قصد خواهیم داشت λ_i را ماکزیم کنیم)

$$\lambda_i \leq [(d_i + \pi_i) - B_{ij} X_j] / \pi_i \quad (3)$$

با ضرب π_i در طرفین داریم: $B_{ij} X_j + \pi_i \lambda_i \leq d_i + \pi_i$ و به طور مشابه برای محدودیت های بزرگتر مساوی نیز خواهیم داشت:

$$B_{ij} X_j - \pi_i \lambda_i \geq d_i - \pi_i \quad (4)$$

و اگر λ را برابر با مینیمم λ_i ها قرار دهیم مدل برنامه ریزی خطی به این شکل در خواهد آمد:

$$\begin{aligned} & \text{MAX } \lambda \\ & \text{s.t.} \\ & B_{ij} X_j + \pi_i \lambda \leq d_i + \pi_i \\ & B_{ij} X_j - \pi_i \lambda_i \geq d_i - \pi_i \end{aligned} \quad (5)$$

همانگونه که در فرمول مشخص است هدف این مدل ماکزیم کردن ((مینیمم درجه اقلان محدودیت ها)) است. λ می تواند مقداری بین صفر و یک بپذیرد و هدف مدل نزدیک کردن مقدار آن به یک می باشد یعنی مقدار متغیرهای تصمیم (λ_i) باید به گونه تعیین شود که مقدار λ هرچه بیشتر به یک نزدیک تر باشد. این مدل فازی با مدل LP، دو تفاوت ساختاری دارد که عبارتند از:

- در نظر گرفتن تابع هدف LP در مدل جدید به صورت یک محدودیت فازی
- ماکزیم کردن ((حداقل درجه اقلان محدودیت ها)) به عنوان تابع هدف جدید

از لحاظ ماهیت نیز مدل LP قاطع بوده است و مدل جدید ماهیت فازی دارد هرچند ساختار آن به الگوی قاطع تبدیل شده است. مزیت اصلی این فرموله سازی جدید این است که به تصمیم گیرنده اجازه می دهد تا اعداد سمت راست محدودیت ها را به صورت بازه ای وارد مدل کند.

در این تحقیق از برنامه ریزی خطی فازی متقارن برای تنظیم جیره جوجه های گوشتی در فاصله ۳ تا ۶ هفتهگی استفاده شده است و نتایج آن را با نتایج مدل برنامه ریزی خطی ساده مقایسه شده است.

مواد خوراکی مختلفی برای تنظیم جیره جوجه های گوشتی وجود دارند و در این تحقیق از ۱۲ ماده خوراکی اصلی برای این موضوع استفاده شده است. جدول ۱ نشان دهنده ارزش های غذایی این مواد اصلی است.

جدول ۱_ ارزشهای غذایی مواد جیره

	ذرت	گندم	جو	پودر ماهی	کنجاله پنبه	کنجاله	سبوس گندم	صدف	دی کلسیم فسفات	متیونین	لایزین	اسید چرب
انرژی kcal/kg	3329	3153	2795	2720	2350	2557	1580			3680	4600	8000
پروتئین g/kg	86	130	115	600	410	480	158			580	1200	
کلسیم g/kg	0.1	0.5	1	65	1.5	2	1	380	220			
فسفر g/kg	1.3	4	2	35	4.8	3.7	6.5		187			
متیونین g/kg	2	1.6	1.6	1.6	3.5	6.4	0.8			1000		
سیستئین g/kg	1	1.8	1.6	0.8	4.2	6.4	0.7					
لایزین g/kg	2	4	3.1	4.7	11.9	28.8	4.2				1000	
تریپتوفان g/kg	1	1.7	1.6	4.8	3.6	5.1	2.4					
اسید لینولئیک	19	5	9	3	2	4	17					
آرژنین g/kg	3.6	5.6	4.1	36	37	32.1	7.9					
فیبر g/kg	25	29	80	10	140	30	104					
قیمت دیماه ۸۲	۱۷۴	۱۴۰	۱۳۰	۵۴۵	۱۸۰	۲۷۰	۱۲۰	۲۷	۲۱۰	۳۰۰۰	۳۰۰۰	۲۳۰
در دیماه ۸۲ قیمت دان درجه یک گوشتی در بازار تهران بین ۲۲۰ تا ۲۳۰ تومان بوده است												

مآخذ: منبع شماره ۱۰

جدول ۲ نشان دهنده نیازها و محدودیت‌های جوجه گوشتی در فاصله ۳ تا ۶ هفتگی است. در قسمت قاطع اعداد به صورت نقطه‌ای و میانگین بیان شده‌اند و در قسمت فازی به صورت بازه‌ای بیان شده‌اند.

اعدادی که در قسمت محدودیت‌ها به صورت قاطع بیان شد ذاتاً قطعی نیستند بلکه اکثر آنها فازی می‌باشند. هنگامی که از یک متخصص تغذیه طیور درباره حداقل نیاز انرژی سؤال شود جواب وی یک عدد نخواهد بود بلکه بازه ۲۸۰۰ تا ۳۰۰۰ کیلو کالری را بیان خواهد کرد؛ حداکثر انرژی نیز به صورت از ۳۱۰۰ تا ۳۲۰۰ بیان خواهد شد. در مدل فازی یک محدودیت دیگر نیز به محدودیت‌ها اضافه می‌شود. این محدودیت اضافی مربوط به هزینه جیره می‌باشد که برای آن ارزش فازی در نظر گرفته می‌شود. اگر مدیر خواستار جیره ای باشد که حدوداً کمتر از ۱۸۰ تا ۱۹۰ تومان هزینه داشته باشد آنگاه ترجمه ریاضی این خواسته به شکل زیر خواهد بود.

$$174x_1 + 140x_2 + 130x_3 + 545x_4 + 180x_5 + 270x_6 + 120x_7 + 27x_8 + 210x_9 + 3000x_{10} + 3000x_{11} + 230x_{12} \leq (180, 90)$$

نکته ای که باید به آن توجه شود این است که بیان این بازه‌ها به این معنی نیست که مقدار محدودیت‌ها باید بین دو حد بالا و پایین این بازه‌ها تعیین شود. مفهوم محدودیت فازی کوچکتر یا بزرگتر بودن یک محدودیت از یک بازه (به جای عدد قطعی) می‌باشد و با محدود شدن به درون آن بازه تفاوت دارد.

جدول ۲ نیازها و محدودیت‌ها

واحد	محدودیت‌ها	قاطع			فازی						
		حداقل	حداکثر	مساوی	حداقل		حداکثر		مساوی		
kcal	انرژی	2900	3150		2800	3000	3100	3200			
g	پروتئین	190			180	200					
g	کلسیم	9.5			9	10					
g	فسفر	3.8			3.5	4.2					
g	متیونین	4.2			3.8	4.4					
g	سیستئین+متیونین	6.9			6.5	7.3					
g	لایزین	10			9	11					
g	تریپتوفان	1.65	2.2		1.5	1.8	2.1	2.3			
g	اسید لینولئیک	10			9.5	10.5					
g	آرژنین	10			9	11					
g	فیبر		45				40	50			
kg	کل جیره			1							1
kg	ذرت	0.225	0.6		0.2	0.25	0.5	0.7			
kg	گندم		0.225				0.2	0.25			
kg	جو		0.125				0.1	0.15			
kg	پودرماهی		0.1				0.08	0.12			
kg	کنجاله پنبه		0.1				0.08	0.12			
kg	کنجاله سویا		0.275				0.25	0.3			
kg	سبوس گندم		0.175				0.15	0.2			
kg	صدف		0.025				0.02	0.03			
kg	دی کلسیم فسفات		0.0095				0.009	0.01			
kg	متیونین		0.0095				0.009	0.01			
kg	لایزین		0.0095				0.009	0.01			
kg	اسید چرب		0.065				0.05	0.08			
	نسبت کلسیم به فسفر			2.25						2	2.5

ماخذ: منبع شماره ۲

اکنون برای نمونه محدودیت‌های حداقل و حداکثر انرژی را به شکل ساده تبدیل می‌کنیم. حداقل انرژی باید بین ۳۰۰۰ تا ۲۸۰۰ کیلو کالری باشد. مقدار مطلوب تر از این بازه ۳۰۰۰ می‌باشد که آن را به عنوان d می‌گیریم. تخلف از ۳۰۰۰ به مقدار ۲۰۰ کیلو کالری بلامانع است. بنابراین $p=200$ با توجه به اینکه محدودیت از نوع حداقل است تبدیل طبق الگوی زیر خواهد بود.

$$3329x_1+3153x_2+2795x_3+2720x_4+2350x_5+2557x_6+1580x_7+3680x_{10}+4600x_{11}+8000x_{12}-\lambda \cdot p \geq d-p$$

بر این اساس محدودیت حداقل انرژی به شکل زیر در خواهد آمد.

$$3329x_1+3153x_2+2795x_3+2720x_4+2350x_5+2557x_6+1580x_7+3680x_{10}+4600x_{11}+8000x_{12}-200\lambda \geq 2800$$

حداکثر انرژی باید بین ۳۱۰۰ تا ۳۲۰۰ باشد که مقدار مطلوب تر از این بازه ۳۱۰۰ می‌باشد که آن را به عنوان d می‌گیریم. تخلف از ۳۱۰۰ تا ۱۰۰ کیلو کالری به سمت بالاتر بلامانع است بنابراین $p=100$ خواهد بود. محدودیت از نوع حداکثری است و تبدیل طبق مدل زیر خواهد بود.

$$3329x_1+3153x_2+2795x_3+2720x_4+2350x_5+2557x_6+1580x_7+3680x_{10}+4600x_{11}+8000x_{12}+\lambda \cdot p \leq d+p$$

$$3329x_1+3153x_2+2795x_3+2720x_4+2350x_5+2557x_6+1580x_7+3680x_{10}+4600x_{11}+8000x_{12}+100\lambda \leq 3200$$

در بین محدودیت ها ، محدودیت تساوی ترکیب جیره با یک کیلوگرم ، قطعی می باشد و به همان شکل ساده وارد مدل می شود. هم چنین برای محدودیت تساوی نسبت کلسیم به فسفر نیز احتیاجی به تبدیل نداریم چرا که به سادگی این محدودیت به دو نامعادله حداقلی و حداکثری تبدیل می شود . یعنی نسبت کلسیم به فسفر باید بزرگتر مساوی ۲ باشد و کوچکتر مساوی ۲/۵ باشد .

هدف مدل ماکزیمم کردن (λ) خواهد بود. مقدار λ بین صفر و یک است که به عنوان محدودیت باید به مدل اضافه شود. $\lambda = 1$ به این معنا است که از بین دو حد فازی ، آن حدودی که مطلوب اولیه بودند در تعیین جواب موثر بوده اند. به عنوان مثال پروتئین باید بزرگتر از بازه ۱۸۰ تا ۲۰۰ گرم در هر کیلو از جیره باشد؛ مقدار مطلوب تر ۲۰۰ است که ۲۰ گرم تخلف منفی از آن قابل قبول است. $\lambda = 1$ به این معنی این است که محدودیت پروتئین به صورت $protein > 200$ در مدل تاثیر گذار بوده است و $\lambda = 0$ نشانه این است که محدودیت پروتئین به صورت $protein > 180$ در مدل تاثیر گذاشته است. با توجه به این که مقدار مطلوب تر برای جوجه ها بیشتر بودن پروتئین از ۲۰۰ گرم می باشد هدف نهایی مدل فازی ماکزیمم کردن مقدار λ تعیین می شود تا از این طریق تا حد ممکن مطلوبیت بیشتری به دست آید.

پس از تبدیل تمام محدودیت ها با استفاده از روش سیمپلکس و با استفاده از نرم افزار LINDO مدل تنظیم جیره را حل می کنیم. نتیجه حاصل از حل مدل قاطع در اولین ستون از جدول ۳ آورده شده است. قیمت جیره قاطع ۱۸۳ تومان تعیین شده است که در مقایسه با قیمت دان در زمان مورد بررسی در حدود ۴۰ تومان در هر کیلو گرم کمتر است. این جیره بر اساس اعداد نقطه ای و قطعی تنظیم شده است و خود نیز ماهیت نقطه ای دارد اما با حل مدل فازی تنظیم جیره علاوه بر امکان استفاده از محدودیت های فازی جواب ها نیز به نوعی فازی و بازه ای به دست می آیند.

برای شروع و برای به دست آوردن کرانه های جواب های فازی یک بار λ را برابر صفر قرار می دهیم و یکبار برابر با یک و در هر دو حالت هزینه جیره را مینیمم می کنیم . در این دو حالت محدودیت هزینه را از مدل حذف می کنیم چرا که در هدف قصد داریم مقدار آن را مینیمم کنیم.

همچنین برای تنظیم جیره های فازی به گونه ای که λ مناسب توسط مدل تعیین شود چهار سناریو برای هزینه جیره در نظر خواهیم گرفت. مدیر می تواند هر یک از این چهار سناریو و یا حالت های دیگر را در نظر بگیرد . این چهار سناریو عبارتند از :

هزینه جیره بین ۱۷۰ تا ۲۰۲ تومان باشد	هزینه جیره بین ۱۸۰ تا ۱۹۰ تومان باشد
هزینه جیره بین ۱۷۰ تا ۱۸۰ تومان باشد	هزینه جیره بین ۱۹۰ تا ۲۰۰ تومان باشد.

بیان ریاضی هر یک از این سناریو ها به شکل محدودیت های زیر وارد مدل می شود:

- $174x_1 + 140x_2 + 130x_3 + 545x_4 + 180x_5 + 270x_6 + 120x_7 + 27x_8 + 210x_9 + 3000x_{10} + 3000x_{11} + 230x_{12} + 32\lambda \leq 202$
- $174x_1 + 140x_2 + 130x_3 + 545x_4 + 180x_5 + 270x_6 + 120x_7 + 27x_8 + 210x_9 + 3000x_{10} + 3000x_{11} + 230x_{12} + 10\lambda \leq 180$
- $174x_1 + 140x_2 + 130x_3 + 545x_4 + 180x_5 + 270x_6 + 120x_7 + 27x_8 + 210x_9 + 3000x_{10} + 3000x_{11} + 230x_{12} + 10\lambda \leq 190$
- $174x_1 + 140x_2 + 130x_3 + 545x_4 + 180x_5 + 270x_6 + 120x_7 + 27x_8 + 210x_9 + 3000x_{10} + 3000x_{11} + 230x_{12} + 10\lambda \leq 200$

کرانه های جوابهای فازی نیز در جدول ۳ آورده شده اند. حداقل هزینه در حالت $\lambda = 1$ برابر ۲۰۲ تومان است و حداقل هزینه در حالت $\lambda = 0$ برابر ۱۷۴ است این نشان می دهد که جوابهای ممکن و بهینه مدل فازی بین ۱۷۴ تومان و ۲۰۲ تومان خواهند بود. حل مدل فازی در این دو حالت مشابه حل دو مدل LP است که در $\lambda = 1$ مطلوب ترین حالت فازی محدودیت ها به عنوان محدودیت های قاطع به کار گرفته می شوند و در $\lambda = 0$ نامطلوب ترین حالت فازی محدودیت ها به عنوان محدودیت های قاطع در نظر گرفته می شوند.

همانگونه که جدول ۳ نشان می‌دهد دستیابی به یک جیره ((نسبتا خوب)) در حداقل قیمت، ۱۷۴ تومان هزینه خواهد داشت و دستیابی به یک جیره ((بسیار خوب))، ۲۰۲ تومان هزینه خواهد داشت. این جیره‌ها نسبت به قیمت دان گوشتی در بازار که برابر با ۲۲۰ تومان بوده است همچنان ارزانتر تمام می‌شوند به خصوص کاهش هزینه جیره به کمتر از ۱۸۰ تومان و به دست آوردن جیره‌هایی نسبتا خوب در این قیمت‌ها کاملا برتری روش فازی را نشان می‌دهد.

با توجه به چهار سناریوی مفروض پیش گفته جوابهای آورده شده در دیگر ستونهای جدول ۳ به دست می‌آیند. دقت در این جیره‌ها نشان می‌دهد که مقدار λ یا به عبارت دیگر درجه اقناع فازی محدودیت‌ها با سطح هزینه‌ای که مدیر حاضر به پرداخت آن است رابطه مستقیم دارد. برای سطح ۱۷۰ تا ۱۸۰ تومان λ برابر ۵۹ درصد است و هرچه چه این بازه گران تر می‌شود λ بیشتر می‌شود به گونه‌ای که در بازه ۱۹۰ تا ۲۰۰ تومان جیره پیشنهادی مدل دارای $\lambda = 0.80$ است.

بعد از حل مدل‌های فازی در مجموع ۶ جیره فازی به دست می‌آیند؛ قیمت این جیره‌ها از ۱۷۴ تا ۲۰۲ تومان است و ارزشهای غذایی این جیره‌ها در محدوده‌های مورد نیاز جوجه‌های گوشتی قرار دارد. با توجه به ملاک‌هایی مانند کم انرژی، پر انرژی، کم پروتئین، پر پروتئین، کم هزینه، پر هزینه و مشابه اینها که خود ملاک‌هایی فازی می‌باشند مدیر می‌تواند از بین این جوابها جیره مورد نظر خود را انتخاب نماید. این قدرت انتخاب برای مدیر بسیار مطلوب است.

جدول ۳ - نتایج

واحد		جواب مدل قاطع		جوابهای مدل فازی					
				H=1	H=0	170<cost<202	170<cost<180	180<cost<190	190<cost<200
گرم	ذرت	x1	245	491	200	284	212	269	382
گرم	گندم	x2	225	200	250	220	238	222	208
گرم	جو	x3	106	0	150	99	138	104	67
گرم	پودرماهی	x4	0	12	0	0	0	0	0
گرم	کنجاله پنبه	x5	23	80	20	39	15	33	84
گرم	کنجاله سویا	x6	191	180	153	188	175	189	177
گرم	سبوس گندم	x7	143	0	177	110	164	122	33
گرم	صدف	x8	20	20	20.8	20	21	21	20
گرم	دی کلسیم فسفات	x9	5.6	7	1.2	5	2.1	4.2	7.2
گرم	متیونین	x10	2.22	218	2.19	2.2	2.2	2.16	2.14
گرم	لازین	x11	1.9	3	1.74	2.1	1.75	2.02	2.64
گرم	اسید چرب	x12	36	3.5	24	30	31	32	16
تومان	قیمت		183	202	174	185	178	184	191.5

مآخذ: یافته‌های تحقیق

ویژگی اصلی مدل فازی در نوع طراحی مدل ریاضی آن است که اجازه کار کردن با بازه‌ها را به تصمیم‌گیرنده می‌دهد. همچنین در انتها یک مجموعه جواب ارائه می‌کند که همه آنها خوب هستند اما درجه خوبی آنها متفاوت است. با استفاده از این مدل با پرداخت ۱۷۴ تومان می‌توان جیره نسبتا خوبی در دست داشت که بسیار ارزان تمام شده و در عین حال

نیازهای جوجه‌ها را نیز بر طرف می‌کند لذا می‌توان ادعا کرد که با استفاده از مدل برنامه ریزی خطی فازی متقارن می‌توان جیره‌های بسیار ارزانه‌تری نسبت به مدل برنامه ریزی خطی قاطع تنظیم کرد.

منابع

- [۱] آذر، عادل و فرجی، حجت؛ علم مدیریت فازی؛ نشر اجتماع، ۱۳۸۱.
- [۲] آکادمی ملی آمریکا؛ احتیاجات غذایی طیور، ویرایش نهم، ۱۹۹۴؛ ترجمه ابوالقاسم گلیان و محمد سالار معینی؛ انتشارات سازمان اقتصادی کوثر، چاپ اول، ۱۳۷۵.
- [۳] ترکمانی، جواد؛ تصمیم‌گیری در شرایط عدم قطعیت؛ مجموعه مقالات اولین کنفرانس اقتصاد کشاورزی ایران، دانشکده کشاورزی دانشگاه زابل، فروردین ۱۳۷۵.
- [۴] سلطانی، غلامرضا و همکاران؛ کاربرد برنامه‌ریزی ریاضی در کشاورزی؛ سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی، ۱۳۷۸.
- [۵] شاهنوشی، ناصر و دهقانیان، سیاوش؛ کاربرد محدودیت‌های فازی در بهینه‌سازی تولیدات کشاورزی؛ مجموعه مقالات اولین کنفرانس اقتصاد کشاورزی ایران، دانشکده کشاورزی دانشگاه زابل، فروردین ۱۳۷۵.
- [۶] شاهنوشی، ناصر و کوپایی، مجید؛ تنظیم جیره دام بر اساس منطق فازی؛ ارائه شده در اولین کنفرانس بهینه‌سازی، مشهد، ۱۳۷۸.
- [۷] علی زاده، بهروز؛ برنامه ریزی خطی تماماً فازی و کاربردهای آن؛ پایان نامه کارشناسی ارشد ریاضی کاربردی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۰.
- [۸] عماری اللهیاری؛ مسائل ویژه در صنعت مرغداری؛ انتشارات فارابی.
- [۹] لوئنبِرگ، دیوید جی؛ برنامه‌ریزی خطی و غیرخطی؛ ترجمه نظام‌الدین مهدوی‌امیری و محمد حسین‌پور کاظمی؛ موسسه انتشارات دانشگاه صنعتی شریف.
- [۱۰] لیسون، اس و سامرز، جی.دی؛ تغذیه طیور؛ ترجمه ابوالقاسم گلیان و محمد سالارمعینی؛ انتشارات سازمان اقتصادی کوثر، چاپ دوم، تابستان ۷۸.

[11] Cadenas, José M., Pelta, David A., Pelta, Hector R. and Verdegay, José L.(2003). Application of fuzzy optimization to diet problems in Argentinean farms, *European Journal of Operational Research*, 13 August 2003.

[12] Takeshi Itoh, Hiroaki Ishii and Teruaki Nanseki(2003). A model of crop planning under uncertainty in agricultural management, *International Journal of Production Economics*, 11 January 2003.